

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

за работата през 2015-2019 год. на Медицински факултет,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Работата на Медицински факултет през периода 2015-2019 година може да се представи в няколко основни направления:

- учебна дейност,
- следдипломно обучение,
- научно-изследователска дейност,
- международна дейност.

УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

ОБУЧЕНИЕ В МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Прием на кандидат-студенти

Както е известно от самото си начало приемът на кандидат-студенти за специалността медицина (обучение на български език) във Факултета по медицина (МФ) се извършва чрез полагане на изпити по биология и химия, които Софийският университет провежда във Факултетите си по биология и по химия/химия и фармация за всички специалности на Университета, по които се приемат студенти с тези изпити. Кандидат-студентите за специалността медицина (обучение на английски език) в МФ се приемат откакто е въведено това обучение чрез полагане на изпити по биология и химия, които Софийският университет провежда, както е естествено и логично, в МФ. Ръководството на МФ предприе активна дейност за промяна в начина на провеждане на кандидат-студентските изпити за специалността по медицина (обучение на български език) и преминаване към такъв, който отчита специфичната квалификационна характеристика на специалността медицина и в организирането и провеждането му активно участие взема академичния състав на МФ. Тази дейност започна още през 2015 година и продължава и сега. След няколко предложения за обсъждане на въпроса на срещи с ръководствата на Факултетите по биология и химия/химия и фармация, на заседния на Академичния съвет и в други формати се стигна до промяна на здраво пазеното досега статукво и през 2017-2018 учебна година за пръв път МФ проведе приемни изпити по биология и химия, които бяха единни за всички, които кандидатстват медицина в Медицински университет-София и в Софийския университет. Тази стъпка бе последвана от въвеждане към изпитите по биология и химия в Софийския университет само за специалността медицина на модул, който изисква по-специфично ориентиране на подготовката за тях и позволява по-смысленото ѝ оценяване. На проведената през м. април 2019 год. кандидат-студентска сесия на изпит по биология са се явили общо 915 кандидат-стиденти, а по химия 748. Членовете на

комисиите, назначени със заповед на Ректора, са 25 преподаватели по биология и 17 по химия, всички на ОТД със МФ на Софийския университет, респ. неговата основна клинична база Университетска болница "Лозенец" (УБ). МФ доказва своите възможности да организира и да проведе на високо ниво и с отлично качество тези изпити. Получените резултати от кандидат-студентите по медицина са традиционно високи, а интересът към специалността медицина е недостижим за другите специалности в широкия спектър на Софийския университет. Обичайното съотношение между кандидати и приети е над 8:1.

Обучение на студентите

Факултетът по медицина обучава студенти по магистърска програма „Медицина“ (от 2007 год.) и две бакалавърски програми – „Медицинска сестра“ (от 2009 год.) и „Медицинска рехабилитация и ерготерапия“ (2011 год.). От 2013 година магистърската програма по „медицина“ се провежда и на английски език. През периода 2015-2019 година в МФ са обучавани общо 738 студенти, от които са прекъснали 50 студенти, от които 32 медици с обучение на български език, мед. сестри и МРЕ и 18 студенти по медицина на английски език. През настоящата 2019/2020 учебна година се обучават общо 688 студенти. Обучаваните студенти са разпределени по специалности както следва: 360 по специалността медицина с обучение на български език, 181 по специалността медицина с обучение на английски език, 91 по специалността медицинска сестра и 56 по специалността медицинска рехабилитация и ерготерапия. Броят на приетите студенти по медицина с обучение на български език се е увеличил през периода от 73 през 2015 година на 93 през 2019 година. Значително се е увеличил и броят на приетите студенти по специалност медицинска сестра от 21 през 2015 година е 29 през 2019.

Дипломиране и проследяване на реализация на студентите

За периода 2015-2018 година са дипломирани общо 361 студенти от които 212 лекари, 76 медицински сестри и 73 медицински рехабилитатори и ерготерапевти. В края на 2019 година предстои дипломиране на първия випуск лекари, обучавани на английски език. Предстои изграждане на база данни за реализация на завършилите студенти от МФ.

Акредитация и актуализиране на учебните програми

През периода 2015-2019 г. се извърши успешна акредитация и на трите специалности в МФ. В резултат на проведената през 2018 година програмна акредитация на специалност „медицина“ след оценка на учебния план, програмите, преподавателския състав и учебните бази МФ получи оценка 9,00 с капацитет за обучение 825 студенти и със срок на акредитацията шест години (Протокол № 15 от 20.9.2018 от Заседание на НАОА) с малък брой препоръки, отнасящи се до проследяване на реализацията на завършилите лекари и стимулиране на мобилността за студентите и преподавателите. След проведена програмна акредитация за специалността медицинска сестра на заседание на АС на НАОА от 4.04.2019 г с Протокол № 7 даде програмна акредитация на специалност от регулираните

професии медицинска сестра на ОКС „бакалавър“ от професионално направление 7.5. Здравни грижи с оценка по критериите 8,88 и пет години в съответствие със ЗВО. Увеличава се капацитетът от 100 на 120 студенти с начало през учебната 2019-2020 година. Има съществен прогрес в получената оценка за тази специалност, която от 7,38 през 2014 г. се е увеличила на 8,88, и капацитетът е увеличен с 20%.

Учебните програми в МФ съответстват на единните държавни изисквания (ЕДИ) и гарантират качествена подготовка на специалисти в областта на здравеопазването. През 2019 г. бяха оптимизирани и актуализирани учебните планове на всички програми. Има добре очертано съотношение в полза на практическите занимания пред теоретичните. В учебния план по медицина е добавена нова дисциплина „Практическо обучение в болнична среда“, което включва 60 часа на семестър, общо 120 часа годишно практики и обучения до леглото на болния с признаване на 4 кредита на година след положен изпит от 1-ви до 10-ти семестър на български и английски език. В актуализирания учебен план за медицинска сестра освен че са изключени избираеми дисциплини, които нямат специализиращ характер, са добавени две нови избираеми дисциплини, които допълват знанията и уменията на бъдещите медицински сестри: „Концепции за управление на сестринските грижи“ и „Мениджмънт на сестринския процес. Администриране на документация в сестринските грижи“. Важен аспект на подготовката на студентите на МФ е възможността да работят в реални условия в отделенията и клиниките на УБ „Лозенец“, където придобиват богат ценен опит от различни професионални ситуации, който трудно се получава само от учебните помагала.

Административно обслужване

Капацитетът за качествено обслужване на студентите се развива. Благодарение на избраните двама заместник-декани по учебна дейност, съответно отговарящи за магистри и бакалаври, контролът върху учебната дейност е по-ефективен. В сектор Учебна дейност работят четирима инспектори: „Учебна дейност“ един, „Студенти“ (бакалаври и магистри) - двама и инспектор „Чуждестранни студенти“ - един. През периода е назначен главен секретар на МФ. Проведените външни одити на отдел „Учебен“ дават висока оценка на дейността в МФ касаеща административната дейност и обслужване на студентите.

СЛЕДДИПЛОМНО ОБУЧЕНИЕ

Следдипломното обучение (СДО) включва три направления:

(1) Обучение за придобиване на специалност, съгласно номенклатура на специалностите и сроковете за придобиването им в системата на здравеопазването.

(2) Обучение за придобиване на допълнителна професионална квалификация (високо-специализирани дейности) в определена област на здравеопазването за лица с призната специалност, съгласно утвърдените медицински стандарти.

(3) Непрекъснато обучение след придобиване на право за упражняване на професията за повишаване на квалификацията (продължителна квалификация) чрез участие в семинари, конгреси, конференции, симпозиуми, публикации в научни издания, дистанционно обучение и др.

**Обучение за придобиване на специалност,
съгласно номенклатура на специалностите и
сроковете за придобиването им
в системата на здравеопазването**

През 2015 г. организацията и провеждането на СДО бяха оптимизирани с промяна в регламента. Беше изработена и подписана от Министъра на здравеопазването нова Наредба №1, която отмени съществуващата Наредба №34/2006 г. за условията и реда за придобиване на специалност в системата на здравеопазването. Това налага към настоящия момент организацията и контрола на процесите, свързани с подготовката на специализанти да се подчиняват на спецификата на двата регламента, до приключване обучението на приетите по Наредба №34 лица. Във връзка с това в Деканата на МФ бе извършено следното:

1. Подготвени, съгласувани с юридическия отдел и подписани Договори за обучение на специализанти с университетски болници. Основна клинична база, съгласно ПМС за създаване на МФ е и остава УБ "Лозенец".

2. Подготвен, съгласуван, представен и одобрен от Факултетния съвет и Общото събрание на факултета е Правилник за условията и реда за провеждане на обучението за придобиване на специалност и продължаващото медицинско обучение в Медицински факултет на Софийски университет "Св. Климент Охридски", който е одобрен от Академичния съвет.

3. В хода на обучението на специализантите и в духа на изискванията на двете наредби за качествена подготовка, се дава възможност по отделни модули специализантите да се обучават в други ЛЗ, в които нивото по съответния модул е по-добро. В отговор на това през периода е осъществен обмен на специализанти. Поддържа се регистър за осъществените обучения.

4. Ежемесечно се изготвят и представят пред МЗ финансови отчети за присъствието и необходимите средства за обучението на специализантите, приети на места, финансирани от държавата, съгласно подписани Договори между МЗ и СУ „Св. Климент Охридски“.

5. При актуализиране на състава на изпитните комисии за провеждане на държавен изпит за придобиване на специалност се подготвят и подават съгласо изискванията на МЗ документите на преподаватели от МФ и университетски болници, които са бази за практическо обучение на факултета.

6. Текущо се организират задължителни курсове (основни и тематични) по специалностите от номенклатурата на МЗ, които все още не са достатъчни по брой и спектър на покриване.

**Обучение за придобиване на допълнителна
професионална квалификация (ВСД) в определена област
на здравеопазването за лица с призната специалност,
съгласно утвърдените медицински стандарти**

През отчетния период продължи дейността, свързана с организация, координиране и контрол на обучението за придобиване на допълнителна професионална квалификация (ВСД) по определени специалности, състояща се в:

1. Извършена е подготовка, съгласуване с юридическия отдел и легализиране на регламент за условията и реда на провеждане на горепосоченото обучение.
2. Разработени са критерии и образци за подготовка на учебни програми и е в ход тяхното разработване в ЛЗ-бази за практическо обучение на МФ.
3. Продължава дейността, свързана с осъществяването на дейността в една от посочените бази.

В з а к л ю ч е н и е , считаме че учебната дейност на МФ се е развила значително по обем и качество през 2015-2019 година. Все още има територия за действия за допълнително подобряване на дейността и оптимизирането ѝ:

- Търсене на възможности за териториално обединяване на предклиничните учебни дисциплини в единен предклиничен блок;
- Обособяване на логичен принцип на катедри, които да отговарят на спецификата на специалностите, които влизат в тях, което да допринесе за по-активна колаборация вътре в самите катедри по преподаване и научно-изследователска дейност;
- Създаване на по-добро териториално разпределение на инспекторите от учебен отдел;
- Създаване на по-добре структурирана библиотека на МФ, която да отговаря по съдържание на специалностите по които се обучават студентите в Медицински факултет;
- Търсене на възможности за увеличаване на мобилността на студенти и преподаватели, което ще даде възможност за активна проектна и научно изследователска дейност с чуждестранни партньори.

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Преподавателски състав

Препоръките на Акредитационния съвет на НАОА, направени през 2014 г. относно преподавателския състав в Медицинския факултет са изпълнени изцяло. Осигурен е хабилитиран преподавателски състав съобразно изискванията на ЗВО и ЕДИ за целия курс на обучение и са осигурени асистенти на ОТД за всички задължителни учебни дисциплини. Всички хабилитирани лица, преподаващи в МФ на Софийския университет имат научни специалности, по които са хабилитирани. Някои от преподавателите имат повече от една професионална специалност, която кореспондира с

преподаваните учебни дисциплини. Всички лекционни курсове (100%) се изнасят от хабилитирани преподаватели. В момента лекциите по тридесет и четири от задължителните 36 учебни дисциплини (94.44%) се изнасят от преподаватели на ОТД със Софийския университет. По две дисциплини (5.56% от дисциплините) - епидемиология, инфекциозни болести, паразитология и тропическа медицина и медицина на бедствените ситуации, както и за отделни лекции по други дисциплини са привлечени хабилитирани преподаватели на хонорар. Въз основа на проведени конкурс и избор, при стриктно спазване на нормативните изисквания, през периода 2015-2018 година са обявени повече от 50 конкурса /по-точно – 54 конкурса/ и 7 са планирани за 2019 г. Към м. септември 2015 г. хабилитираните преподаватели на ОТД са 52, от които 16 професори и 36 доценти. Главните асистенти са 17, а асистентите – 54 /общ брой – 123 преподаватели/. През м. март 2017 год. в МФ на Софийски университет работят 130 преподаватели на ОТД, от които хабилитираните преподаватели са 53 (от тях 21 са професори, включително един академик на БАН) и 32 – доценти. Нехабилитираните преподаватели са 77 (17 главни асистенти и 60 асистенти). Хабилитираните преподаватели на ОТД са 40.76% от всички преподаватели на ОТД. От преподавателите на ОТД в Медицински факултет 37 са на щат на СУ, а останалите – на щат на УБ „Лозенец“. Значителна част от членовете на академичния състав на МФ притежават ОНС „Доктор“ – 72 преподаватели. Възрастовата структура на назначените до момента на ОТД преподаватели в МФ е с много добра характеристика. Средната възраст на хабилитираните преподаватели е 57-58 г., а на нехабилитираните - 32-33 г. Представените данни показват устойчивост на наличния академичен състав на МФ и добра осигуреност на преподаването по задължителните учебни дисциплини с хабилитирани и нехабилитирани преподаватели.

Научноизследователска дейност

Основни звена за развитие на НИД в МФ са катедрите и клиничните звена на УБ. Добре изградената база на болницата предоставя много добри възможности за НИД. Академичният състав на МФ има достъп и работи в изследователски лаборатории на други факултети на Софийския университет, като например. Част от преподавателите са в сътрудничество с водещи наши и чуждестранни научни институти в Япония, Германия, Холандия, Италия, Франция, Белгия, Швейцария, Испания и др. Важна предпоставка за ефективна изследователска и проектна дейност в МФ е високата компетентност на преподавателите по предклинични, параклинични и клинични дисциплини, като повече от половината от тях имат научна степен „доктор на науките“ и/или образователна и научна степен „доктор“.

През последните четири години (2015-2018 г.) преподавателите от МФ на ОТД са публикували над 300 научни статии в чуждестранни и над 500 в български периодични издания. Те са участвали в над 400 национални и международни научни форуми. Преподавателите от факултета са автори на над 65 учебника и монографии. Относителният дял на цитатите в чуждестранни научни издания е над 70 %. Членовете на академичния състав на МФ извършват експертна и консултантска дейност в България и

чужбина като членове на научни съвети, експерти към Националния фонд за научни изследвания, рецензенти в редакционни колегии на списания, рецензии на дисертационни трудове, рецензии на научни проекти. През последните четири години преподавателите от МФ участват в над 48 проекта финансирани от Софийския университет, повече от 30, финансирани от МОН и чрез международно сътрудничество. Изчерпателни и детайлни данни за споменатите по-горе резултати от научно-изследователската работа на преподавателите са на разположение в Информационната система "Авторите" и Система за научноизследователска информация (СНИИ), като WEB ресурси на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Докторанти

През 2013 г. НАОА акредитира пет медицински докторски програми за образователната и научна степен (ОНС) „Доктор“ в МФ на Софийския университет – кардиология, обща хирургия, сърдечна хирургия, анестезиология и интензивно лечение и ортопедия и травматология. В периода 2015 - 2018 г. са реализирани значителен брой процедури за придобиване на ОНС „Доктор“ и НС „Доктор на науките“ по научните специалности, за които факултетът е акредитиран: Зачислени в процедура за придобиване на ОНС „Доктор“ през 2015 г. - 4 докторанта /д-р Й. Узунова, д-р Пл. Петров, д-р Б. Петров, д-р А. Муса/; 2016 г. – 1 /д-р М. Зашев/; 2017 г. – 3 /д-р Б. Славчев, д-р Р. Хаджиев, д-р М. Секуловски/; 2018 г. – 2 /д-р Н. Юркова, д-р М. Калпачка; д-р Ив. Ташева – Димитрова/. Успешно защитени дисертации за ОНС „Доктор“: 2016 г. – 2 /д-р С. Филипов, д-р Й. Узунова/; 2017 г. – 3 /д-р В. Пъшев, д-р Пл. Петров, д-р Б. Петров/ и 2018 г. – 2 /д-р Б. Славчев, д-р Р. Хаджиев/. Успешно защитени дисертации за НС „Доктор на науките“: доц. д-р П. Гацов /2015 г./ и доц. д-р В. Кожухаров /2016 г./. През периода 2015-2019 г. преподаватели на МФ са зачислени и са защитили дисертации в други институции: ОНС „Доктор“ – 9, съответно: Ас. д-р Радослава Василева Въжарова, Ас. Лилия Василева Перусанова – Павлова, Ас. Людмила Филипова Беленска – Тодорова, Гл. ас. д-р Милен Георгиев Василев, Ас. д-р Искра Димитрова Такева, Ас. Борислав Вениславов Асенов, Ас. Десислава Анри Лазарова, Ас. д-р Пламен Гацов, Ас. Борислав Вениславов Асенов, дб; НС „Доктор на науките“ – 2, респ. Проф. Р. Бакалова и Проф. И. Грабчев. Паралелно с работата си по своите дисертационни теми, докторантите участват и в други научни разработки във факултета и повишават своята професионална компетентност. В момента, хабилитирани преподаватели насърчават и подпомагат млади асистенти за участие в научни проекти и дефиниране на теми, с оглед прерастването им в дисертационни трудове. Поощрява се участието на докторантите в научно-изследователски проекти със сродни структури в чужбина, като се търсят алтернативни източници за тяхното финансиране.

Студентска научна дейност

НИД на студентите във факултета се подпомага от техните преподаватели, част от които са ръководители на кръжоци. Целта е да се задълбочават практическите и теоретичните познания на

студентите, да се подпомага включването им в приложна научно-изследователската дейност. Анализите показват, че добри резултати са получени до момента от кръжочна работа в областта на следните учебни дисциплини: хирургия, неврология, микробиология, медицинска физика, медицинска химия, кардиология и дерматология. Непрекъснато се разширяват контактите на студентите от Медицинския факултет с техни колеги и институции в чужбина. Студенти от факултета, обединени в Асоциация на студентите медици в България (АСМБ) си сътрудничат активно и изключително резултатно с международната асоциация на студентите - медици (IFSMA). Отлични резултати от работа с докторанти и студенти, както и участие в международни научни програми и/или проекти, включително «Еразъм» и работа по двустранни споразумения имат проф. д-р Т. Донова, доц. д-р Р. Горнев, проф. д-р Е. Титянова, проф. д-р Иво Грабчев, проф. д-р Л. Иванова, проф. д-р Г. Железова. В техни работни екипи на проектите са включени като съизпълнители млади научни работници, студенти, колеги от други факултети на СУ и научни институти, както и колеги от Медицински факултети в чужбина.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Факултетът е редовен член на Европейската асоциация на медицинските училища. В рамките на сключени до момента двустранни споразумения, през 2015 г. продължават да се осъществяват обмен на студенти/преподаватели и работа по съвместни научно-изследователски проекти. Медицинският факултет се посещава от голям брой преподаватели от чужбина в рамките на двустранни и тристранни споразумения, от делегации от университети - партньори и други образователни и научни институции. В ход е включването на факултета в редица международни програми, като ЕРАЗЪМ, ЕРАЗМУС МУНДУС, Седма рамкова програма, ЦЕПУС и други. Медицинският факултет е включен официално в два от най-авторитетните регистри на висшите медицински училища по света – AVICENNA, поддържана от Университета на Copenhagen в Сътрудничество със СЗО и Световната федерация за медицинско образование (WFME), както и Международната директория на медицински факултети (IMED), поддържана от Фондацията за напредък на международните медицинско образование и наука (FAIMER).

В з а к л ю ч е н и е, ръководството на Медицинския факултет счита, че постиженията на факултета в основните му дейности продължават да се утвърждават и разширяват. Необходими са и много енергични усилия за обезпечаване на обучението и изследователската дейност на студентите и преподавателите от Медицинския факултет на съвременно ниво и в собствена негова база. Това би отговорило адекватно и на нарастващия интерес към факултета на все повече младежи от България и други страни. Освен това е важно да се полагат постоянни усилия за повишаване на качеството на преподаването и отговорността на преподавателите за утвърждаване на авторитета на Медицинския факултет.

***